

Nr 689

Av herr Larsson i Hedenäset m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 198, angående den framtida utformningen av prissättningen på jordbrukets produkter.

Det i förevarande proposition nr 198 framlagda förslaget angående den framtida utformningen av prissättningen på jordbrukets produkter bygger i det väsentligaste på jordbruksprisutredningens betänkande och den överenskommelse, som senare träffats mellan olika berörda organisationer. Ett förslag, som på detta sätt godtagits av vederbörande parter, bör enligt vår mening i princip även vinna riksdagens bifall. Det oaktat kan det dock vara påkallat, att riksdagen vid sin behandling av propositionen ägnar särskilt intresse åt vissa detaljer och även gör sådana justeringar, som kan befinnas sakligt motiverade.

Med tillfredsställelse kan konstateras, att den föreliggande propositionen i det väsentligaste bygger på 1947 års principbeslut om ekonomisk likställighet mellan jordbruksbefolkningen och andra jämförbara befolkningsgrupper. Det framstår som synnerligen angeläget, att denna målsättning allt framgent vidmakthålles.

Enligt propositionen skall den allmänna prisavvägningen framdeles ske med utgångspunkt från förhållandena i storleksgruppen 10–20 hektar i slättbygderna i södra och mellersta Sverige. En slättbygdskalkyl för dessa områden skall främst vara vägledande vid fastställande av prisstödsnivån. Inkomstutvecklingen för jordbruket inom de berörda slättbygderna skall fortlöpande jämföras med inkomstutvecklingen för andra jämförliga befolkningsgrupper. För att prisutvecklingens effekt skall kunna följas inom olika landsdelar, skall därjämte jämförelser ske medelst områdeskalkyler, i vilket syfte landet föreslås indelat i åtta sådana områden.

Då slättbygdskalkylen föreslås få en dominerande position vid bestämmande av prisstödsnivån, har detta motiverats med att i de delar av landet, där jordbrukets produktionsbetingelser är sämre än i ifrågavarande slättbygder, detta kan kompenseras av skogsinkomster, som står skogsbygdernas jordbrukare till buds. I och för sig torde erinringar ej vara att anföra mot detta resonemang. Man kan emellertid ej bortse ifrån att ett stort antal av Norrlands jordbrukare helt eller delvis saknar tillgång till skog och skogsarbete eller andra kompletterande förtjänstmöjligheter. I Norrbottens län är sålunda — enligt av dess landsting företagen näringsutredning — ej mindre än vart fjärde jordbruk helt i avsaknad av skog, och

ytterligare ett stort antal av jordbruken har för sin försörjning otillräcklig skogstillgång.

Detta förhållande har även uppmärksammats av statsmakterna i och med att en utredning tillsatts med uppdrag att pröva möjligheterna för åstadkommande av en skogskomplettering för sådana jordbruk. Det framstår som en synnerligen vital angelägenhet, att detta utredningsarbete på allt sätt påskyndas och att positiva reformer i detta syfte genomföres, så snart detta kan ske. Så länge emellertid frågan om ofullständiga jordbrukskomplettering med skog inte erhållit en tillfredsställande lösning, framstår det som nödvändigt, att såväl vid upprättande av ifrågavarande områdeskalkyler som vid prisavvägningen särskild uppmärksamhet ägnas åt inkomstutvecklingen vid jordbruk, som är i avsaknad av eller har, med beaktande av jordbrukets och skogens avkastning i olika landsdelar, alltför liten tillgång till skog.

Vid den allmänna inkomstjämförelsen skall man enligt propositionen utgå från den genomsnittliga industriarbetarlönen i de två lägsta ortsgrupperna. Av propositionen framgår dock inte, huruvida vid framräkandet av områdeskalkylerna inkomstjämförelsen med jämförbara arbetarkategorier skall avse lönerna i de två lägsta ortsgrupperna eller i respektive områden till omfattningen dominerande ortsgrupper.

För oss framstår det som självklart, att ifrågavarande jämförelser bör ske med inom respektive områden dominerande dyrortsgrupper. Uppenbart synes oss vara, att t. ex. de fördrade levnadskostnader, som — orsakade av längre avstånd, hårdare klimatiska betingelser och högre skatter — råder i Norrland, även och framför allt drabbar jordbrukets folk i denna landsdel. Man skall enligt vår mening alltid räkna med att Norrlands befolkning måste få särskild kompensation för dessa kostnader, även om dyrortsgrupperingen i övrigt avskaffas. Om dessa kostnader icke beaktas vid prissättningen på jordbrukets produkter, skulle ju resultatet bli, att 1947 års principbeslut om inkomstlikställigheten sättes ur kraft, vad beträffar Norrlands jordbrukare. Det synes oss därför redan nu böra uttalas, att dessa förhållanden måste beaktas vid den närmare utformningen av prissättningsystemet.

Med anledning av vad som ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen vid behandling av propositionen nr 198 i enlighet med motionens syfte måtte uttala

- 1) att vid upprättande av ifrågavarande områdeskalkyler och vid prisavvägningen särskild uppmärksamhet ägnas åt inkomstutvecklingen vid jordbruk, som saknar eller har otillräcklig skogsareal,

- 2) att i ifrågavarande områdeskalkyler inkomstjämförelse må ske med jämförbara industriarbetarlöner i de inom resp. område dominerande ortsgrupperna.

Stockholm den 19 oktober 1955

Harald Larsson
i Hedenäset

Nils Jönsson
i Rosshol

F. Norén
Mullsjö
